

**ČESKO–ESPERANTSKÝ
A
ESPERANTSKO–ČESKÝ
SLOVNÍČEK
LÉČIVÝCH ROSTLIN**

**ĈEĤA–ESPERANTA
KAJ
ESPERANTA–ĈEĤA
VORTARETO
DE MEDICINAJ VEGETALOJ**

**Sestavil / Kompilis:
Zdeněk PLUHARĚ**

**La 2-a versio (larĝigita)
2011**

Předmluva

Před léty jsem dvakrát přednášel o významu léčivých rostlin v Klubu esperantistů Praha. Tehdy jsem si připravil pro svou potřebu papírovou lístkovnici s nezbytnými termíny. Až později jsem ten malý slovníček vložil do počítače a během let jej rozšířil a upřesnil. Tudíž předkládaný slovníček není výsledkem práce nějaké skupiny odborníků, ale jedná se o moje vlastní zpracování na základě esperantských a českých zdrojů, jejichž seznam uvádím na následující stránce. Tyto zdroje však jsou, v drtivé většině případů, výsledkem práce odborných kolektivů.

Pro malý rozsah si slovníček nedělá nárok na kompletnost. Zkusil jsem jen sestavit malou pomůcku pro ty, kdo se setkávají s léčivými rostlinami a jejich zpracováním především ve středoevropském prostředí. Uveřejnění na internetu umožní snadnější doplňování a opravy, než by tomu bylo u papírového vydání.

V česko-esperantské části je u českých termínů uváděno nejdříve podstatné jméno, přídavné jméno (případně jiný druh slova) na druhém místě. Pokud takovéto řazení je v rozporu s obvyklým českým slovosledem, je na to upozorněno čárkou za příslušným podstatným jménem. Stejný postup je použit pro esperantské termíny v esperantsko-české části slovníčku.

Únor 2011

Zdeněk Pluhař

Antaŭparolo

Antaŭ jaroj mi dufoje prelegis pri la signifo de medicinaj vegetaloj en la Klubo de Esperantistoj en Prago. Tiutempe mi preparis por mia uzo surpaperan sliparon de necesaj terminoj. Nur pli poste mi enkomputiligis la terminareton kaj dum jaroj iom larĝigis kaj pliprecizigis. Do, la prezentata vortareto ne estas rezulto de laboro de iu grupo de fakuloj, sed temas pri mia propara prilaboro surbaze de la Esperantaj kaj ĉeĥaj fontoj, kies liston mi prezentas sur la venonta paĝo. Tamen tiuj fontoj estas, en la decida plejparto de okazoj, labora rezulto de fakaj kolektivoj.

Pro la malgranda amplekso, la vortareto ne povas pretendi la kompletecon. Mi nur provis kompili malgrandan helpilon por tiuj, kiuj renkontas medicinajn vegetalojn kaj ties prilaboron precipe en la mezeŭropa medio. Ĝia prezento sur Interreto ebligas pli facilan larĝigon kaj korektadon kompare kun la surpapera eldonaĵo.

En la ĉeĥa-Esperanta parto estas ĉe la ĉeĥaj terminoj prezentataj unue substantivoj, eventuala adjektiva (aŭ alia) parto dualoke. Se tia vicigo malakordas kun la kutima ĉeĥa sintakso, atentigas pri tiu malakordo komo post la koncerna substantivo. Simila procedo estis uzita por la Esperantaj terminoj en la Esperanta-ĉeĥa parto de la vortareto.

Februaro 2011

Zdeněk Pluhař

Prameny / Fontoj

- CUI Zhiqin (red.): **Ĉina-Esperanta Vortaro pri Medicinaj Vegetaloj**. Shanghai Joint Publishing Co., 2002. 328 p. ISBN 7-5426-1700-1.
- DUCHOŇ, Jiří – KAHOVEC, Jaroslav – KOTYK, Arnošt – OLIVA, Karel: **Doporučení redaktorům odborných a popularizačních časopisů přírodovědeckého zaměření, autorům vysokoškolských i středoškolských přírodovědných učebnic a tvůrcům odborných právních textů s touto tematikou**. 2010: http://orion.chemi.muni.cz/doporuzeni_nazvoslovne_komise.htm
- HERČÍKOVÁ, Heda: **Bylinky císařova ranhojiče**. 1. vyd. Lunarion Praha, 1994. 166 s. ISBN 80-85774-07-0.
- HRON, Josef: **Velký slovník česko-esperantský a esperantsko-český / Granda Vortaro Ĉeĥa-Esperanta kaj Esperanta-Ĉeĥa**. 6. verze, 2007. <<http://www.esperanto.wz.cz/>>
- KOLEKTIV: **Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost**. 4. vyd. Nakladatelství Academia, Praha, 2007. 648 s. ISBN 978-80-200-1446-7.
- KOLEKTIVO: **Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto 2005**. 1-a eld. Paris: Sen-nacieca Asocio Tutmonda, 2005. 1268 p. ISBN 2-9502432-8-2.
- KORBELÁŘ, Jaroslav – ENDRIS, Zdeněk – KREJČA, Jindřich: **Naše rostliny v lékařství**. Avicenum – Zdravotnické nakladatelství, Praha, 1970.
- MIČÁNKOVÁ, Marie – LEJNAR, Jan: **Rostliny v léčbě, kuchyni a kosmetice**. 1. vyd. SEVT Praha, 1991. 176 s. ISBN 80-7049-015-2.
- PLUHAŘ, Zdeněk: **Chemický slovník esperantsko-český a česko-esperantský / Ĥemia Vortaro Esperanta-Ĉeĥa kaj Ĉeĥa-Esperanta**. 1. vyd. KAVA-PECH Dobřichovice, 2009. 202 s. ISBN 978-80-87169-10-0.
- VOKURKA, Martin – HUGO, Jan a kolektiv: **Velký lékařský slovník**. 7. vyd. Jessenius Maxdorf Praha, 2007. 1074 + XVI s. ISBN 978-80-7345-130-1.

Zkratky použité ve slovníčku Mallongigoj uzitaj en la vortareto

<i>zkr / mll</i>	<i>znamená / signifas</i>
<i>arĥ.</i>	arĥaika Esperanta termino (= zastaralý esperantský termín)
<i>ekz.</i>	ekzemple (= například)
<i>evi</i>	evitinda Esperanta termino (= nevhodný esp. termín)
<i>lat.</i>	latina termino / latinský termín
<i>lid.</i>	lidový výraz (= popola neoficiala termino)
<i>mll</i>	mallongigo (= zkratka)
<i>např.</i>	například (= ekzemple)
<i>(ntr)</i>	netransitiva verbo (= nepřechodné esperantské sloveso)
<i>resp.</i>	respektive
<i>sist.</i>	Esperanta termino laŭ la sistema nomenklaturó (= esperantský termín podle systematického názvosloví)
<i>slang.</i>	slanga termino / slangový termín
<i>sp.</i>	species, druh / specio
<i>subsp.</i>	subspecies, poddruh / subspecio
<i>syst.</i>	český termín podle systematického názvosloví (= ĉeĥa termino laŭ la sistema nomenklaturó)
<i>(tr)</i>	transitiva verbo (= přechodné esperantské sloveso)
<i>var.</i>	varieta / (kultur)vario
<i>vd</i>	vidu / viz(te)
<i>vŝeob.</i>	vŝeobecně (= ĝenerale en la ĉeĥa teksto)
<i>zast.</i>	zastaralý český termín (= arĥaika ĉeĥa termino)
<i>zkr.</i>	zkratka (= mallongigo)

ČESKO-ESPERANTSKÝ SLOVNÍČEK LÉČIVÝCH ROSTLIN

Ĉeĥa-Esperanta Vortareto de Medicinaj Vegetaloj

A

acetylcholin acetilĥolino
acidita (= kyselost) acideco
adenin adenino
adenosin adenoŝino
akonitin (*prudce jedovatý alkaloid z kořene oměje šalámounka*) akonitino (*ege toksa alkaloido ekstraktebla el radikoj de akonito napelo*)
alkalita (= zásaditost) bazeco, alkal-eco
alkaloid alkaloido
alkaloid, námelový / opiový ergota / opia alkaloido
alkohol (*všeob.*) alkoholo
aloe (*lat. Aloe vera*) aloo
amid amido
amid nikotinové kyseliny (= **nikotinamid** = **pyridin-3-karboxamid**)
nikotinamido (= amido de nikotina acido = piridin-3-karboksamido)
amin amino
aminopurin aminopurino
amygdalin (*heterosid z hořkých mandlí nebo semen kdoule*) migdalino (*heterozido el amaraj migdaloj aŭ el semoj de cidonio*)
amylosa, amyloža amelozo
andělíka lékařská (*lat. Archangelica officinalis*) ĝardena angeliko
anethol (= **trans-1-methoxy-4-(prop-1-enyl)benzen**) (*součást anýzové a fe-nyklové silice*) anetolo (= *trans-1-metoksi-4-(prop-1-enil)benzeno*) (*kon-sistaĵo de aniza kaj fenkola esencoj*)
anthokyan(y), antokyan(y)
(*heterosidy, rostlinná barviva květů*)
antociano(j) (*heterozidoj, vegetaĵaj pigmentoj de floroj*)

anthrachinon, antrachinon
(= **9,10-anthrachinon**) antraĥinono (= 9,10-antraĥinono)
antidiabetikum kontraŭdiabetaĵo
anýz (= **bedrník anýz**) (*lat. Pimpinella anisum*) anizo
arginin (= **2-amino-4-guanidinobut-
nová kyselina**) (*aminokyselina*), *zkr.* Arg
arginino, 2-amino-4-guanidino-
butanacido (*aminoacido*), *mll* Arg
arnika (= **prha arnika**) (*lat. Arnica montana*) monta arniko
artyčok (*lat. Cynara cardunculus, subsp. Scolymus*) artiŝoko
artyčok kardový (*lat. Cynara cardunculus*) kardono
asparagin (= **2-amino-3-karbamoyl-
propanová kyselina**), *zkr.* AspNH₂
(*aminokyselina*) asparagino, 2-amino-
3-karbamoilpropanacido, *mll* AspNH₂
(*aminoacido*)
atropin (*alkaloid z ruliĥu zlomocného*)
atropino (*alkaloido el beladona atropo*)
azulen (*aromatický uhlovodík obsažený v heřmánku*) azuleno (*aromata hidro-
genkarbono troviĝanta en kamomilo*)

B

baľšám (*lidový název pro různé druhy máty pěstované na zahradách*) mento
balzám balzamo
barvivo (= **přírodní barevná látka ži-
vých organismů**) pigmento (= natura
kolora substanco de vivuloj)
barvivo, anthokyanové antociana
pigmento
barvivo, chinonové ĥinona pigmento
barvivo, karotenoidní karotenoida
pigmento

bazalka pravá (*lat. Ocimum basilicum*) bazilio
bedrník anýz (*lat. Pimpinella anisum*) anizo
bedrník obecný (*lat. Pimpinella saxifraga*) malgranda pimpinelo
bedrník větší (*lat. Pimpinella major*) granda pimpinelo
belladonin (*alkaloid z rulíku zlomocného nebo durmanu obecného*) beladonino (*alkaloido el beladona atropo aŭ stramonio*)
benedykt (= čubet benedykt) (*lat. Cnicus benedictus*) kniko
bez černý (*lat. Sambucus nigra*) nigra sambuko
bez chebdí (*lat. Sambucus ebulus*) herba sambuko (= ebulo)
bílkovina proteino
blín černý (*lat. Hyoscyamus niger*) nigra hiskiamo
bobule bero
bolehlav plamatý (*lat. Conium maculatum*) makula konio
borovice lesní (*lat. Pinus silvestris*) arbara pino
borůvka viz brusnice borůvka
brambor (*lat. Solanum tuberosum*) tubera solano (= terpomo)
brčál menší (= brčál barvínek) (*lat. Vinca minor*) eta vinko
brukev černá (= hořčice) (*lat. Brassica nigra*) nigra brasiko
brusinka viz brusnice brusinka
brusnice borůvka (*lat. Vaccinium myrtillus*) mirtelo (= blua vakcinio)
brusnice brusinka (*lat. Vaccinium vitis-idaea*) vakcinio
brutnák lékařský (*lat. Borago officinalis*) oficina borago
břečťan popínavý (*lat. Hedera helix*) hedero
bříza bělokorá (*lat. Betula pendula*) penda betulo
bukvice lékařská (*lat. Betonica*

officinalis) oficina betoniko
buřina bílá (= jablečník obecný) (*lat. Marrubium vulgare*) ordinara marubio
buxin (= buxein) (*alkaloid ze zimostřezu vždyzeleného*) buksino (*alkaloido el ordinara buksa*)
bylina herbo
bylina, jednoletá / dvouletá; unujara / dujara herbo

C

celer bulvový (*lat. Apium graveolens*) tubera celerio
celer řapíkový (*lat. Apium graveolens, var. Dulce*) ripa celerio
celík zlatobýl (= zlatobýl) (*lat. Solidago virgaurea*) orverga solidago
cibule (*lat. bulbus*) (*všeobecně: rezervní orgán rostlin*) bulbo (*generale: nutrorezerva organo de vegetaló*)
cibule kuchyňská (*lat. Allium cepa*) cepo
cítral citralo
cukr (= sacharid) saharido; *evi*: sukero, karbohidrato
cukr (= sacharóza) saharozo, *nesisteme* sukero

Č

čaj (*nálev z listů čajovníku*) teo (*infuzajo el folioj de tearbo*)
čaj čínský (*lat. Camellia sinensis = Thea chinensis*) činia kamelio = tearbo
čaj, černý (*fermentované listy čajovníku, resp. nálev z nich*) nigra teo (*fermentigitaj folioj de tearbo, resp. infuzajo el ili*)
čaj, léčivý (*nálev nebo odvar z rostlinné drogy*) kuraca infuzajo
čaj, zelený (*nálev z nefermentovaných listů čajovníku*) verda teo (*nefermentigitaj folioj de tearbo, resp. infuzajo el ili*)

čekanka obecná (*lat. Cichorium intybus*) amara cihorio (cikorio)
čemeřice černá (*lat. Helleborus niger*) nigra heleboro
černobýl viz **pelyněk černobýl**
černucha setá (*lat. Nigella sativa*) nigelo
česnek setý (*lat. Allium sativum*) ajlo
čubet benedykt (*lat. Cnicus benedictus*) kniko

D, Ď

dafnin (*glykosis z lýkovce jedovatého*) dafnino (*glukozido el mezereo*)
dávka (*určité množství drogy (= léčiva) potřebné k dosažení léčebného účinku bez vedlejších účinků nežádoucích*) dozo (*difinita kvanto de drogo (= medikamento) necesa por la kuraca efiko sen kromaj nedezirataj efikoj*)
dávkování (*léčiva, drogy*) dozado (*de medikamento, drogo*)
devětsil lékařský (= devětsil zvrhlý) (*lat. Petasites hybridus (= Petasites officinalis)*) granda petasito
digitalin (*steroidní glykosid ze semen náprstníku*) digitalino (*steroida glukozido el semoj de digitalo*)
digitoxin (*jeden z glykosidů náprstníku*) digitoksino (*unu el glukozidoj de digitalo*)
diuretikum diurezigajo
diuréza (*vylučování moči*) diurezo (*urinsekrecio*)
divizna sápoovitá (*lat. Verbascum phlomoides*) larĝfolia verbasko
divizna velkokvětá (*lat. Verbascum thapsiforme = Verbascum thapsus*) tapsa verbasko (= tapso)
dobromysl obecná (*lat. Origanum vulgare*) ordinara origano
droga (*1. sušená léčivka či živočišná tkáň k léčebnému použití; 2. omamná látka*) drogo (*1. sekigitaj kuracve-*

getalo aŭ animala histo por kuracaj celoj; 2. psiĥostimula aŭ stuporiga (kontraŭleĝa) substanco)
droga proti cukrovce drogo kontraŭ (sukera) diabeto, kontraŭdiabetaĵo
droga proti kašli kontraŭtusa drogo
droga působící na nervy drogo efikanta sur nervojn
droga snižující vysoký krevní tlak drogo kontraŭ alta sangopremo
droga účinkující na srdce kora drogo
droga usnadňující odkašlávání ekspektoriga drogo
droga, (mírně) projímavá laksetiga drogo
droga, (silně) projímavá laksiga drogo
droga, drcená / práškov(an)á / řezaná diserigita / pulvor(igit)a / (dis)tranĉita drogo
droga, močopudná uriniga drogo, diurezigajo
droga, potopudná ŝvitiga drogo
droga, protiprůjmová kontraŭlaksa drogo
droga, rostlinná vegetala drogo
dřevo (*lat. lignum*) ligno
dřezovec (*lat. Gleditschia triacanthos*) glediĉio
dříšťál dráč (= dříšťál obecný) (*lat. Berberis vulgaris*) berberiso
dub letní (*lat. Quercus robur*) pedunkla kverko (= roburo)
dub zimní (*lat. Quercus petraea*) petra kverko
durman obecný (*lat. Datura stramonium*) stramonio
dymián (= tymián = mateřídouška tymián) (*lat. Thymus vulgaris*) ordinara timiano
dymnivka dutá (*lat. Corydalis cava*) kava koridalo
dýně (= tykev turek) (*lat. Cucurbita pepo (= Cucurbita melopepo)*) pepono

E

eluovat (= vymývat, vyluhovat) elui (*tr*)
emulsin, emulzin emulsiazo,
emulsiino
enzym enzimo
ergotamin (*alkaloid paličkovice nachové (= námelu)*) ergotamino (*alkaloido de ergotfungo*)
ergotoxin (*alkaloid paličkovice nachové (= námelu)*) ergottoksino (*alkaloido de ergotfungo*)
ethanol, etanol (= ethylalkohol)
etanolo
expektorancium, (pl. expektorancia)
(*droga usnadňující odkašlávání*)
ekspektorigaĵo, (*pl. ekspektorigaĵoj*)
(*drogo faciliganta eligon de muko el la bronĥoj*)
extrakt (= výtažek, výluh) ((*zahuštěný výtažek z drog*)) ekstrakto ((*densigita eligaĵo el drogoj*))

F

farmacie (*věda o výzkumu, přípravě, kontrole a uchovávání léčiv*)
farmacio (*scienco pri la eltrovado, preparado, kontrolo kaj konservado de medikamentoj*)
farmakologie (*věda zkoumající účinek léčiv v organizmu*) farmakologio
(*scienco esploranta efikojn de medikamentoj en organismo*)
fazol obecný (*lat. Phaseolus vulgaris*)
ordinara fazeoluso
fenykl obecný (*lat. Foeniculum vulgare*) ordinara fenkolo
fenylalanin (= 2-amino-3-fenylpropanová kyselina), *zkr. Phe* fenilalanino
(= 2-amino-3-fenilpropanacido), *mll Phe*
ferment (*zast. název pro enzym*)
enzimo
fermentace (= kvašení) fermentado

fermentovat (= podléhat samovolnému kvašení) fermenti (*ntr*)
fermentovat (= podrobovat kvašení)
fermentigi
fialka vonná (*lat. Viola odorata*)
odora violo
flavon flavono
floroglucinol, floroglucin (= 1,3,5-trihydroxybenzen) floroglucinolo
(= 1,3,5-trihidroksibenzeno)
fotosenzibilizace fotosentivigo
fytoncid fitoncido
fytosterol fitosterolo
fytoterapie (*léčení rostlinami a výluhy z nich*) fitoterapio (*kuracado pere de medicinaj vegetaloj kaj ties ekstraktoj*)

G

geraniol geraniolo
glukokinin glukokinino
glykosid glukozido
glykosid, anthokyanový antociana
glukozido
guanin guanino

H

hašiš hašiŝo
heřmánek pravý (*lat. Matricaria chamomilla*) vera kamomilo
heřmánek římský (= rmen sličný)
(*lat. Chamaemelum nobile*) nobla kamemelo (= roma kamomilo)
hlaváček jarní (*lat. Adonis vernalis*)
printempa adonido
hlíva ústříčná (*lat. Pleurotus ostreatus*) ostra pleuroto
hlíza (*lat. tuber*) tubero
hloh jednosemenný (*lat. Crataegus monogyna*) unustilusa kratago
hluchavka bílá (*lat. Lamium album*)
blanka lamio
hněv, babí (= jehlice trnitá) (*lat. Ononis spinosa*) staranta ononido
hormon hormono

hořčice (= brukev černá) (*lat. Brassica nigra*) nigra brasiko

hořčina amaraĵo, amara substanco

hořec žlutý (*lat. Gentiana lutea*)
flava genciano

houba (*lat. fungus*) fungo

hyoscyamin (*alkaloid blínu černého, durmanu obecného, rulíku zlomocného*) hiosciamino (= hiskiamino) (*alkaloido el nigra hiskiamo, stramonio, beladona atropo*)

CH

chebdí (= bez chebdí) (*lat. Sambucus ebulus*) ebulo (= herba sambuko)

chemoterapie (*léčení chemickými látkami*) ĥemiterapio (*kuracado pere de ĥemiaj substancoj*)

chinin (*jeden z alkaloidů kůry chinovníku*) ĥininino

chléb, puškvorcový (*kandovaný puškvorec*) akora pano (*kandita akoro*)

chmel otáčivý (*lat. Humulus lupulus*) lupolo

cholin ĥolino

chromon (*glykosid z aloe nebo pakminu*) ĥromono (*glukozido el aloo aŭ amio*)

chrpa polní (= chrpa modrá) (*lat. Centaurea cyanus = Cyanus segetum*) cejano

chudobka (= sedmikráska chudobka) (*lat. Bellis perennis*) plurjara beliso

I

ibišek lékařský (= proskurník lékařský) (*lat. Althaea officinalis*) oficina alteo

inulin (*rostlinný polysacharid*) inulino (*vegetala polisaharido*)

invertazo (= invertin) (*enzym katalyzující hydrolýzu sacharózy*) invertazo (*enzimo katalizanta hidrolizon de saĥarozo*)

izokvercetin (= isoquercetin) (*flavon*)
izokvercetino (*flavono*)

J

jablečník obecný (= buřina bílá) (*lat. Marrubium vulgare*) ordinara marubio

jahodník obecný (*lat. Fragaria vesca*) arbara fragujo

jalovec obecný (*lat. Juniperus communis*) ordinara junipero

jasan ztepilý (*lat. Fraxinus excelsior*) ordinara frakseno

jed veneno

jehlice trnitá (= babí hněv) (*lat. Ononis spinosa*) staranta ononido

jerlín japonský (*lat. Sophora japonica*) japania sofroro

jeřáb ptačí (*lat. Sorbus aucuparia*) birdokaptista sorbuso

jestřabina lékařská (*lat. Galega officinalis*) oficina galgo

jetel luční (= jetel červený) (*lat. Trifolium pratense*) ruĝa trifolio

jilm (*lat. Ulmus*) ulmo

jinan dvoulaločný (*Ginkgo biloba*) ginko

jírovec maďal (= kaštan) (*lat. Aesculus hippocastanum*) eskulo (= hipokastano = hipokaštano)

jitrocel kopinatý (*lat. Plantago lanceolata*) lancfolia plantago,

jmelí bílé (*lat. Viscum album*) blanka visko (= ordinara visko)

K

kakost smrdutý (*lat. Geranium robertianum*) odora geranio

kapky, baldriánové (= kozlíková tinktura) valeriana tinkturo

kaprad' samec (*lat. Dryopteris filixmas*) vira driopterido

- kapsicin (= kapsaicin = capsaicin)** (*alkaloid papriky*) kapsikino (*alkaloido de kapsiko*)
- kapusta hlávková** (*lat. Brassica oleracea, var. Sabauda*) legoma brasiko
- karminativum** (*droga zlepšující odchod plynů ze střev*) karminativaĵo (*drogo faciliganta foriron de intestaj gasoj*)
- karoten** karoteno
- karotenoid** (*lipid*) karotenoido (*lipido*)
- kaštan (= jírovec maďal)** (*lat. Aesculus hippocastanum*) eskulo (= hipokastano = hipokaštano)
- kdoule podlouhlá** (*lat. Cydonia oblonga*) ordinara cidonio
- keř** arbusto
- kmín kořenný** (*lat. Carum carvi*) officina kumino
- kodein** (*jeden z alkaloidů máku*) kodeino (*unu el alkaloidoj de papavero*)
- kokoška pastuší tobolka** (*lat. Capsella bursa-pastoris*) paštista kapselo
- komonice lékařská** (*lat. Melilotus officinalis*) officina meliloto
- konitrud lékařský** (*lat. Gratiola officinalis*) officina gratiolo
- konopí indické** (*lat. Cannabis indica*) hindia kanabo
- konopí seté** (*lat. Cannabis sativa*) kultiva kanabo
- konopice** (*lat. Galeopsis*) galeopso
- kontryhel obecný** (*lat. Alchemilla vulgaris*) alkemilo
- konvalinka vonná** (*lat. Convallaria majalis*) konvalo majfloro
- kopr vonný** (*lat. Anethum graveolens*) aneto
- kopřiva dvoudomá** (*Urtica dioica*) dioika urtiko
- kopřiva palčivá** (*lat. Urtica urens*) bruliga urtiko
- koriandr setý** (*lat. Coriandrum sativum*) kultiva koriandro
- kořen** (*lat. radix*) radiko
- kosatec** (*lat. Iris*) irido
- kostival lékařský** (*lat. Symphytum officinale*) officina simfito
- koupel, bylinná** kuracherba bano
- kozlík lékařský** (*lat. Valeriana officinalis*) officina valeriano
- krkavec toten (= toten)** (*lat. Sanguisorba officinalis*) officina sangvisorbo
- krušina olšová** (*lat. Frangula alnus*) frangolo
- křen selský** (*lat. Armoracia rusticana*) kampara armoracio (= kreno)
- kukuřice setá** (*lat. Zea mays*) maizo
- kumarin** kumarino
- kůra** (*lat. cortex*) ŝelo
- kvercetin (= quercetin)** (*flavon*) kvercetino (*flavono*)
- květ** (*lat. flos*) floro
- květenství** (*soubor květů na společném stonku*) infloresko (*grupiĝo de floroj sur komuna tigo*)
- kyanovodík** hidrogena cianido
- kýchavice bílá** (*lat. Veratrum album*) blanka veratro
- kyselina** acido
- kyselina, askorbová (= vitamin C)** askorba acido (= vitamino C)
- kyselina, benzoová (zast.), benzenkarboxylová kyselina** (*syst.*) benzenkarboksila acido (*sist.*), benzoa acido (*arĥ.*)
- kyselina, citronová (= 2-hydroxypropan-1,2,3-trikarboxylová kyselina** (*syst.*) 2-hidroksipropan-1,2,3-trikarboksila acido (*sist.*), citra acido (*arĥ.*)
- kyselina, jablečná (zast.), hydroxybutandiová kyselina** (*syst.*) hidroksibutandiacido (*sist.*), pom(at)a acido (*evi*)
- kyselina, mravenčí (zast.), methanová kyselina** (*syst.*) metanacido (*sist.*), formi(k)a acido (*evi*)

kyselina, octová (*zast.*), **ethanová kyselina** (*syst.*) etanacido (*sist.*), acetacido (*arh.*), acetata acido (*evi*)
kyselina, organická organika acido
kyselina, salicylová (*zast.*), **2-hydroxybenzenkarboxylová kyselina** (*syst.*) 2-hidroksibenzenkarboksila acido (*sist.*), salicila acido (*arh.*), salikil(at)a acido (*evi*)
kyselost acideco
kyselý, -á, -é acida

L

laboratoř laboratorio
laboratoř, lékárenská apoteka laboratorio, officino
látka, dusíkatá nitrogenhava substanco
látka, minerální minerala substanco
látka, účinná efika substanco
laxativum (= projímadlo) laksigaĵo, laksiga drogo
léčení rostlinami (= fytotherapie) kuracado per (medicinaj) herboj, fitoterapio
lékárna apoteko
leknín bílý (*lat. Nymphaea alba*) blanka nimfeo
lékopis (= pharmacopoea) farmakopeo
lekořice lysá (*lat. Glycyrrhiza glabra*) glicirizo
lektvar (*rostlinné prášky v kaši s medem a povidly*) kuraca kaĉo
len užitkový (*lat. Linum usitatissimum*) fibrolino
levandule klasnatá (*lat. Lavandula spica*) vera lavendo
libeček lékařský (*lat. Levisticum officinale*) officina levistiko
líh, (léčivý) (*lihový, tj. etanolový rostlinný výtažek*) alkoholaturo
lichorejšnice (*lat. Tropaeolum*) tropeolo

limonen limoneno
lípa srdčitá (*lat. Tilia cordata*) korfolia tilio
lípa velkolistá (*lat. Tilia platyphyllos*) grandfolia tilio
líška obecná (*lat. Corylus avellana*) avelujo
lisování premado
list (*lat. folium*) folio
list, fermentovaný fermentigita folio
lišejník liĥeno
lišejník islandský (*lat. Cetraria islandica*) islanda liĥeno
lnice (*lat. Linaria*) linario
lobelka (*lat. Lobelia*) lobelio
locika setá var. salát hlávkový (*Lactuca sativa var. capitata*) kultiva laktuko
lodyha (*lat. caulis*) kaŭlo
lopuch větší (*lat. Arctium lappa*) arktio lapo
lusk, fazolový fazeola legumo, fazeola guŝo
lýkovec jedovatý (*lat. Daphne mezereum*) mezereo

M

macerace (*vyluhování za studena*) macer(ad)o
macerát (*vodný výluh drogy získaný za studena*) maceraĵo
macerovat (*vyluhovat za studena*) maceri (*tr*)
maceška (= violka trojbarevná) (*lat. Viola tricolor*) trikolora violo
majoránka zahradní (*lat. Majorana hortensis*) majorano
mák setý (*lat. Papaver somniferum*) papavo (= papavero)
mák vlčí (*lat. Papaver rhoeas*) papaveto (= grenrozo)
makovice kapsulo de papavo, frukto de papavo, papavokapsulo

maliník červený (*lat. Rubus idaeus*)
ida rubuso = frambujo

mandloň obecná (= mandlovník obecný) (*lat. Amygdalus communis*)
migdalarbo

marihuana marihuano

mařinka vonná (*lat. Asperula odorata*) odora asperulo

mast ungento

máta kadeřavá (*lat. Mentha crispa*)
krispa mento

máta peprná (*lat. Mentha piperita*)
pipra mento

materiál, čerstvý (rostlinný) freša
(vegetala) materialo

materiál, sušený (rostlinný) sekigita
(vegetala) materialo

mateřídouška obecná (*Thymus serpyllum*) serpila timiano (= serpilo)

mateřídouška tymián (= tymián = dymián) (*lat. Thymus vulgaris*)
ordinara timiano

meduňka lékařská (*lat. Melissa officinalis*) oficina meliso

medvědice (*lat. Arctostaphylos*)
arktostafilo (= ursuvo)

mech musko

menthol (= 2-isopropyl-5-methylcyklohexanol syst.) mentolo (= 2-izopropil-5-metilcikloheksanolo *sist.*)

meruzalka černá viz rybíz černý

měsíček zahradní (*lat. Calendula officinalis*) oficina kalendulo

miska, třecí (porcelánová / achátová)
(porcelana / agata) pistujo

mochna husí (*lat. Potentilla anserina*)
ansera tormentilo

mochna nátržník (= nátržník) (*lat. Potentilla erecta*) tormentilo

mochyně (*lat. Physalis*) fizalido

morfin (*jeden z alkaloidů opia*)
morfino (*unu el opiaj alkaloidoj*)

mořena barvířská (*lat. Rubia tinctorum*) tinktura rubio

mrkev obecná (*lat. Daucus carota*)

daŭko karoto

muškátovník vonný (= macizeň) (*lat. Myristica moschata*) aroma miristiko

mydlice lékařská (*lat. Saponaria officinalis*) oficina saponario

myrta obecná (*lat. Myrtus communis*)
ordinara mirto

N

nálev (*vodný výluh drogy získaný za tepla*) infuzaĵo (*ekstrakto el drogo preparita per varm(eg)a akvo*)

nálev, připravovat infuzi (*tr*)

námel (= paličkovice nachová) (*lat. Claviceps purpurea*) ergotfungo

náplast plastro

náprstník červený (*lat. Digitalis purpurea*) purpura digitalo

narkotin (= noskapin) (*opiový alkaloid*) narkotino (= noskapino) (*opia alkaloido*)

nať (*lat. herba*) (*nadzemní část byliny, tj. lodyha s listy, případně i s květem*)
foliaĵo, surtera parto de vegetalo, aera parto de vegetalo

nátržník (= mochna nátržník) (*lat. Potentilla erecta*) tormentilo

neutrální (*chemicky, např. výluh*)
neŭtra (*ĥemie, ekz. ekstrakto*)

nikotinamid (= amid nikotinové kyseliny = pyridin-3-karboxamid syst.)
nikotinamido (= amido de nikotina acido = piridin-3-karboksamido *sist.*)

normování jakosti drog normig(ad)o
de la kvalito de drogoj

noskapin (= narkotin) noskapino
(= narkotino)

nufarin (*alkaloid stulíku*) nufarino
(*alkaloido de nufaro*)

O

ocet, léčivý (*rostlinné výtažky získané macerací octem*) medicina vinagro

ocún jesenní (*lat. Colchicum autumnale*) aŭtuna kolĉiko
oddenek (*lat. rhizoma*) rizomo
odvar (*vodný výluh drogy získaný varem*) dekoktaĵo (*akva ekstrakto de drogo preparita per bolkuirado*)
odvar, pripravovat dekokti (*tr*)
oficinální (*uvedený v lékopisu*) oficina (*registrata en farmakopeo, resp. preparita en oficino*)
oleandr bobkovice (*lat. Nerium oleander*) oleandro nerio
olše lepkavá (*lat. Alnus glutinosa*) nigra alno
oman pravý (*lat. Inula helenium*) greka inulo
oměj šalounek (*lat. Aconitum napellus*) akonito napelo
opium (*zaschlá šťáva z makovic obsahující řadu narkoticky účinných látek*) opio (*seka suko el papavokapsuloj enhavanta vicon da narkote efikaj substancoj*)
opletník plotní (*lat. Calystegia sepium*) heĝa kalistegio
oplodí (*lat. pericarpium*) perikarpo
orešák královský (*lat. Juglans regia*) reĝa juglando
osladič obecný (*lat. Polypodium vulgare*) kverka polipodio
ostropestřec mariánský (*lat. Silybum marianum*) maria silibo (= maria kardo)
ostrožka stračka (= **ostrožka polní**) (*lat. Consolida segetum*) kampa konsolido
ostružiník křovitý (*lat. Rubus fruticosus*) arbusta rubuso
oves setý (*lat. Avena sativa*) kultiva aveno
ožanka kalamandra (*lat. Teucrium chamaedrys*) densa teŭkrio

P

pakmín (*lat. Ammi*) amio
paličkovice nachová (= **námel**) (*lat. Claviceps purpurea*) ergotfungo
pampeliška (= **smetanka lékařská**) (*lat. Taraxacum officinale*) leontodo (= oficina taraksako)
papaverin (*jeden z alkaloidů opia*) papavino, papaverino (*unu el opiaj alkaloidoj*)
paprika roční (*lat. Capsicum annuum*) unujara kapsiko
pastinák setý (*lat. Pastinaca sativa*) kultiva pastinako
pektin pektino
pelyněk černobýl (*lat. Artemisia vulgaris*) ordinara artemizio
pelyněk pravý (*lat. Artemisia absinthium*) absinta artemizio
peprník viz **rdesno peprník**
pepřovník opojný (= **kava-kava**) (*lat. Piper methysticum*) kavaopiprujo (= kavao)
petrklíč (= **prvosienka jarní**) (*lat. Primula veris*) oficina primolo (= printempa primolo)
petržel zahradní (*lat. Petroselinum hortense*) kultiva petroselino
pH (= $-\log H^+$) (*objektivní vyjádření kyselosti / zásaditosti*) pH (= $-\log H^+$) (*objektiva esprimo de acideco / bazeco*)
pinen pineno
pískavice řecké seno (*lat. Trigonella foenum-graecum*) fenugreko
pivoňka lékařská (*lat. Paeonia officinalis*) oficina peonio
plavuň (*lat. Lycopodium*) likopodio
pletivo (*rostlin*) histo (*de vegetaloj*)
plicník lékařský (*lat. Pulmonaria officinalis*) oficina pulmonario
plod (*lat. fructus*) frukto
podběl léčivý (*lat. Tussilago farfara*) tusilago (= ĉevalpiedo)

podražec (*lat. Aristolochia*)
aristolohio

pohanka obecná (*lat. Fagopyrum vulgare (= esculentum)*) ordinara fagopiro

popenec břečťanovitý (*lat. Glechoma hederacea*) hedereca glekomo

posed (*lat. Bryonia*) brionio

potočnice lékařská (*Nasturtium officinale*) oficina nasturtio

poupě florburĝono

povidla (*cukrem zahuštěná dužina plodů*) fruktokaĉo

prášek pulvoro

prha arnika (*lat. Arnica montana*) monta arniko

projímadlo (= laxativum) laksigaĵo, laksiga drogo

proskurník lékařský (= ibišek lékařský) (*lat. Althaea officinalis*) oficina alteo

proskurník růžový (= topolovka) (*lat. Althaea rosea*) rozalteo

průtržník (*lat. Herniaria*) herniario

prvek, biogenní / stopový (chemický) biogena / etkvanta (hemia) elemento

prvosenka jarní (= petrklíč) (*lat. Primula veris*) oficina primolo (= printempsa primolo)

pryskyřice rezino

prýt rostlin (*stonek, resp. větev s listy*); ŝoso (*elkreskanta tigo aŭ branĉo kun folioj*)

přeslička rolní (*lat. Equisetum arvense*) kampa ekvizeto

pupava (*lat. Carlina*) karlino

pupen (*lat. gemma*) (základ prýtu, z něhož se vyvine stonek, list, květ) burĝono (*ŝvela volvaĵo de junegaj disvolviĝontaj ŝosoj, folioj, floroj*)

puškvorec rotanovitý (*lat. Acorus calamus*) kalama akoro

pýr plazivý (*lat. Agropyrum repens*) rampa elitrigio (= kviko)

Q

quercetin (= kvercetin) kvercetino

R

rakytník řešetlákový (*lat. Hippophaë rhamnoides*) ramnoida hipof(e)o

rdesno hadí kořen (*lat. Polygonum bistorta*) bistorto

rdesno pepřík (*lat. Polygonum hydropiper*) akra poligono

réva vinná (*lat. Vitis vinifera*) vina vito

reveň dlanitá (*lat. Rheum palmatum*) palmata reumo

rmen sličný (= heřmánek římský) (*lat. Chamaemelum nobile*) nobla kamemelo (= roma kamomilo)

rosnatka (*lat. Drosera*) drozero

rostlina vegetalo, vegetaĵo, planto

rostlina, jedovatá / nejedovatá venena / nevenena vegetalo

rostlina, klíčící ĝermoplanto

rostlina, léčivá medicina vegetalo, medicina planto, oficina planto, kuracplanto, drogherbo

routa (*lat. Ruta*) ruto

rozchodník (*lat. Sedum*) sedo

rozmarýn lékařský (*lat. Rosmarinus officinalis*) oficina rosmareno

rozpuk jízlivý (*lat. Cicuta virosa*) venena akvocikuto (= venena cikuto)

rozrazil lékařský (*lat. Veronica officinalis*) oficina veroniko

rulík zlomocný (*lat. Atropa belladonna*) beladona atropo

rutin (= rutosid) (nesprávně vitamin P) rutozido (evi rutino, vitamino P)

růže stolistá (*lat. Rosa centifolia*) centfolia rozo

růže šípková (= šípek) (*lat. Rosa canina*) hunda rozo

rybíz černý (*lat. Ribes nigrum*) nigra ribo

Ř

řasa algo
řebříček obecný (*lat. Achillea millefolium*) milfolia ahileo
ředkev setá (*lat. Raphanus sativum*)
kultiva rafano
řepa červená (*lat. Beta vulgaris, subsp. Vulgaris*) ruĝa beto
řepík lékařský (*lat. Agrimonia eupatoria*) herbeja agrimonio
řešetlák (*lat. Rhamnus*) ramno
řezaný, -á, -é (dis)tranĉita

S

sacharid saĥarido
sacharóza saĥarozo
salát hlávkový viz locika setá
salicin (*glykosid vrbové kůry*) salicino
(*glukozido de salika ŝelo*)
saponin saponino
saturejka zahradní (*lat. Satureja hortensis*) ĝardena satureo
sběr (léčivých rostlin) (divoce rostoucích) kolektado (de medicinaj vegetaloj) (sovaĝe kreskantaj)
sedmikráska chudobka (= chudobka) (*lat. Bellis perennis*) plurjara beliso
semeno (*lat. semen*) semo
seno, řecké viz pískavice řecké seno
silice esenco, volatila oleo
sinice cianobakterio
sirup (*výluh drogy v koncentrovaném roztoku cukru*) siropo (*ekstrakto el drogo en koncentrita solvaĵo de saĥarozo*)
sklizeň (léčivých rostlin) (pěstovaných zemědělským způsobem)
rikolt(ad)o (de medicinaj vegetaloj) (kultivataj per agrokulturaj procedoj)
sláma, maková / ovesná papava / avena pajlo
sléz lesní (*lat. Malva silvestris*)
sovaĝa malvo

slivoň trnka (= trnka) (*lat. Prunus spinosa*) dorna pruno
sliz, (rostlinný) vegetala muko
slunečnice roční (*lat. Helianthus annuus*) unujara helianto (= sunfloro)
slunečnice topinambur (*lat. Helianthus tuberosus*) tubera helianto (= terpiro)
smetanka lékařská (= pampeliška) (*lat. Taraxacum officinale*) oficina taraksako (= leontodo)
smil (*lat. Helichrysum*) heliĥrizo (= eternofloro)
soforin (*účinná látka z jerlínu*) soforino (*efika substanco el soforo*)
sorbitol, sorbit (*alkoholický cukr*) sorbitolo (*alkohola saĥarido*)
sporýš lékařský (*lat. Verbena officinalis*) oficina verbeno
stabilizace drogy (*zastavení enzymatické činnosti v droze*) stabiligo de drogo (*ĉesigo de la enzima procezaro en drogo*)
stéblo kulmo
stonek (*nadzemní část rostliny nesoucí listy, pupeny, květy, plody*) tigo (*aera parto de vegetalo portanta foliojn, burĝonojn, florojn, fruktojn*)
stopka (*lat. stipes*) pedunklo
strom arbo
stulík žlutý (*lat. Nuphar luteum*) flava nufaro
stvol (*bezlistý stonek ukončený buď jediným květem, nebo květenstvím*) skapo (*senfolia tigo, apekse portanta unu floron aŭ infloreskon*)
sušení sekig(ad)o
sušit sekigi
světlík (*lat. Euphrasia*) eŭfrazio
svízel syřišťový (*lat. Galium verum*) vera galio (= multflora galio)

Š

šalvěj lékařská (*lat. Salvia officinalis*)
oficina salvio

šípek (= růže šípková) (*lat. Rosa canina*)
hunda rozo

šťáva suko

šťáva z černého / červeného rybízu
suko el nigra / ruĝa ribo

šťáva, jablečná / jahodová / ostružinová / ovocná poma / fraga / rubusa / frukta suko

štědřenec zlatý děšť (*lat. Laburnum anagyroides*)
laburno (= orpluvo)

T

taraxacin (*hořčina ze smetanky lékařské*)
taraksacino (*amarajo el taraksako*)

tetrahydrokannabinol (*psychotropní látka z konopí*)
tetrahydrokanabinolo

thymol (= 2-isopropyl-5-methylfenol syst.)
timolo, timianolo (= 2-izopropil-5-metilfenolo *sist.*)

tinktura (*výluh drogy, nejčastěji ethanolový*)
tinkturo (*ekstrakto el drogo(j), plej ofte etanola*)

tlouček pistilo

topol osika (*Populus tremula*)
tremolo

topolovka (= proskurník růžový)
(*lat. Althaea rosea*)
rozalteo

toten (= krkavec toten) (*lat. Sanguisorba officinalis*)
oficina sangvisorbo

toxicita léčivých rostlin
tokseco de medicinaj vegetaloj

trnka (= slivoň trnka) (*lat. Prunus spinosa*)
dorna pruno

třapatka purpurová (*lat. Echinacea purpurea*)
purpura eĥinaceo

třemdava bílá (*lat. Dictamnus albus*)
diktamno

tření (*např. sušené drogy*)
pistado

(*ekz. de sekigita drogo*)

třezalka tečkovaná (*lat. Hypericum perforatum*)
trapunkta hiperiko

tříslovina tanino

třít (*drogu tloučkem v třecí misce*)
pisti (*tr*) (*drogon per pistilo en pistujo*)

tučnice (*lat. Pinguicula*)
pingvikulo

turan (*lat. Erigeron*)
erigerono

tužebník (*lat. Filipendula*)
filipendulo

tykev turek (= dýně) (*lat. Cucurbita pepo*)
pepono

tymián (= mateřídouška tymián) (*lat. Thymus vulgaris*)
ordinara timiano

U

úprava (léčivých rostlin) (po sběru / sklizni)
prilaborado (de medicinaj vegetaloj)
(*post la kolekto / rikolto*)

úročník bolhoj (*lat. Anthyllis vulneraria*)
vundosaniga antilido
usušený, -á, -é sekigita

V

váhy, lékárnické / analytické
apoteka / analiza pesilo

vachta třílistá (*lat. Menyanthes trifoliata*)
trifolia menianto

valerin (*alkaloid kozlíku lékařského*)
valerino (*alkaloido el oficina valeriano*)

vanilin (= 4-hydroxy-3-methoxybenzaldehyd)
vanilino (= 4-hidroksi-3-metoksibenzaldehydo)

vážít pesi (*tr*)

vinkamin (*alkaloid barvínku*)
vinkamino (*alkaloido el vinko*)

víno, léčivé (*rostlinné výtažky získané vyluhováním vínem*)
medicina vino

violka trojbarevná (= maceška) (*lat. Viola tricolor*)
trikolora violo

violka voná (*lat. Viola odorata*)
odora violo

vitamin vitamino

vitamin A, B, C, D, E vitamino A, B, C, D, E

vlaštovičník větší (*lat. Chelidonium majus*) ĥelidonio (= kelidonio)

vločky, ovesné avenflokoj

vrba bílá (*lat. Salix alba*) blanka saliko

vrbina (*lat. Lysimachia*) lizimaĥio

vršek, mladý (*lat. summitas*) (juna) apekso

vřes obecný (*lat. Calluna vulgaris*) kaluno (= kaluna eriko)

všehoj ženšenový (= ženšen pravý) (*Panax ginseng*) ginsengo

výluh ekstrakto

výtrus (*reprodukční buňka některých rostlin*) sporo (*reproduktiĝa ĉelo de iuj vegetalaj*)

W

X

xantofyl (*karotenoid*) ksantofilo (*karotenoido*)

Y

yzop lékařský (*lat. Hyssopus officinalis*) oficina hisopo

Z

zárodek (= klíček rostliny) ĝermo

zásaditost bazeco, alkaleco

zásaditý, -á, -é (= alkalický, -á, -é) baza, alkala

zavařenina konfitaĵo

zázvor pravý = zázvor lékařský = lid.

zázvor (*lat. Zingiber officinale*)

oficina zingibro

zelí (*lat. Brassica oleracea, var. Capitata*) blanka brasiko

zemědým (*lat. Fumaria*) fumario

zeměžluč okolikatá (*lat. Centaurium umbellatum*) umbela centaŭrio

zimostráz vždyzelený (*lat. Buxus sempervirens*) ordinara bukso

zlatobýl (= celík zlatobýl) (*lat. Solidago virgaurea*) orverga solidago

Ž

ženšen pravý (= všehoj ženšenový)

(*lat. Panax ginseng*)...ginsengo

žindava evropská (*lat. Sanicula europaea*) eŭropa saniklo

žito (*lat. Secale*) sekalo

žláзка glando

ESPERANTA-ĈEĤA VORTARETO DE MEDICINAJ VEGETALOJ

Esperantsko-český slovníček léčivých rostlin

A

acetacido (= **etanacido** *sist.*) ethanová kyselina *syst.*, octová kyselina
acetilĥolino acetylcholin
acida kyselý, -á, -é
acideco kyselost, acidita
acido, 2-hidroksibenzenkarboksila (= **salicila acido** *arĥ.*, **salikil(at)a acido** *evi*) 2-hydroxybenzenkarboxylová kyselina *syst.*, salicylová kyselina
acido, 2-hidroksipropan-1,2,3-trikarboksila (*sist.*), **citr(at)a acido** (*arĥ.*) 2-hydroxypropan-1,2,3-trikarboxylová kyselina *syst.*, citronová kyselina
acido, acet(at)a (= **etanacido** *sist.*) ethanová kyselina *syst.*, octová kyselina
acido, askorba (= **vitamino C**) askorbová kyselina (= vitamin C)
acido, benzenkarboksila *sist.* (= **benzoa acido** *arĥ.*) benzenkarboxylová kyselina (*syst.*), benzoová kyselina
acido, benzoa (= **benzenkarboksila acido** *sist.*) benzenkarboxylová kyselina (*syst.*), benzoová kyselina
acido, citr(at)a (*arĥ.*) (= **2-hidroksipropan-1,2,3-trikarboksila acido** *sist.*) 2-hydroxypropan-1,2,3-trikarboxylová kyselina *syst.*, citronová kyselina
acido, formi(k)a (*arĥ.*) (= **metanacido** *sist.*) methanová kyselina (*syst.*), mravenčí kyselina (*zast.*)
acido, organika organická kyselina
acido, pom(at)a (*evi*) (= **hidroksibutandiaco** *sist.*) hydroxybutandiová kyselina (*syst.*), jablečná kyselina (*zast.*)
acido, salicila (= **2-hidroksibenzenkarboksila acido** *sist.*, **salikila acido** *evi*) salicylová kyselina (=2-hydroxybenzenkarboxylová kyselina *syst.*),

adenino adenin
adenozino adenosin
adonido, printempa (*lat. Adonis vernalis*) hlaváček jarní
agrimonio, herbeja (*lat. Agrimonia eupatoria*) řepík lékařský
aĥileo, milfolia (*lat. Achillea millefolium*) řebříček obecný
ajlo (*lat. Allium sativum*) česnek setý
akonitino (*ege toksa alkaloido ekstraktebla el radikoj de akonito napelo*) akonitin (*prudence jedovatý alkaloid z korene omĥeje ŝalamounka*)
akonito napelo (*lat. Aconitum napellus*) omĥ ŝalamounek
akoro, kalama (*lat. Acorus calamus*) puškvorec rotanovitý
akvocikuto, venena (= **venena cikuto**) (*lat. Cicutia virosa*) rozpuč jízlivý
akvolilio, flava (= **flava nufaro**) (*lat. Nuphar luteum*) stulík žlutý
algo řasa (*ĉlen skupiny nejniĝe organizovanych rostlin, obsahujících asimilační pigment*)
alkaleco (= **bazeco**) zásaditost, alkalita
alkaloido alkaloid
alkaloido, ergota / opia námelový / opiový alkaloid
alkemilo (*lat. Alchemilla vulgaris*) kontryhel obecný
alkoholatur (*etanola maceraĵo el medicinaj vegetaloj*) (léčivý) líh (*lihový, tj. etanolový rostlinný výtaĝek*)
alkoholo alkohol (*vŝeob.*)
alno, nigra (*lat. Alnus glutinosa*) olše lepkavá
aloo (*lat. Aloe vera*) aloe
alteo, oficina (*lat. Althaea officinalis*) proskurník lékařský = ibišek lékařský
amaraĵo hořčina

amelozo amylosa, amyulóza
amido amid
amido de nikotina acido (= **nikotin-amido** = **piridin-3-karboksamido**)
amid nikotinové kyseliny (= nikotinamid = pyridin-3-karboxamid)
amigdalino, *evi termino por migdalino*
amygdalin
amino amin
aminopurino aminopurin
amio (*lat. Ammi*) pakmín
aneto (*lat. Anethum graveolens*) kopr
vonný
anetolo (= **trans-1-metoksi-4-(prop-1-enil)benzeno**) (*konsistaĵo de aniza kaj fenkola esencoj*) anethol (= *trans-1-methoxy-4-(prop-1-enyl)benzen*)
(*součást anýzové a fenyklové silice*)
angeliko, **ĝardena** (*lat. Archangelica officinalis*) andělíka lékařská
anizo (*lat. Pimpinella anisum*) anýz,
bedrník anýz
antilido, **vundosaniga** (*lat. Anthyllis vulneraria*) úročník bolhoj
antociano(j) (*heterozidoj, vegetaĵaj pigmentoj de floroj*) anthokyan(y),
antokyan(y) (*heterosidy, rostlinná barviva květu*)
antraĥinono (= **9,10-antraĥinono**)
anthrachinon, antrachinon (= 9,10-anthrachinon *syst.*)
apekso, **(juna)** (*lat. summitas*) (mladý)
vršek
apoteko lékárna
arbo strom
arbusto keř
arginino, **2-amino-4-guanidinobutan-acido** (*aminoacido*), *mll* Arg arginin
(= 2-amino-4-guanidinobutanová kyselina) (*aminokyselina*), *zkr.* Arg
aristoloĥio (*lat. Aristolochia*) podražec
arktio lapo (*lat. Arctium lappa*) lopuch
větší
arktostafilo (= **ursuvo**) (*lat. Arctostaphylos*) medvědice

armoracio, **kampara** (= **kreno**) (*lat. Armoracia rusticana*) křen selský
arniko, **monta** (*lat. Arnica montana*)
arnika, prha arnika
artemizio, **absinta** (*lat. Artemisia absinthium*) pelyněk pravý
artemizio, **ordinara** (*lat. Artemisia vulgaris*) pelyněk černobýl
artiŝoko (*lat. Cynara cardunculus, subsp. scolymus*) artyčok
asparagino, **2-amino-3-karbamoil-propanacido** *mll* AspNH₂
(*aminoacido*) asparagin (= 2-amino-3-karbamoilpropanová kyselina), *zkr.* AspNH₂ (*aminokyselina*)
asperulo, **odora** (*lat. Asperula odorata*)
mařinka vonná
atropino (*alkaloido el beladona atropo*)
atropin (*alkaloid z rulíku zlomocného*)
atropo, **beladona** (*lat. Atropa belladonna*) rulík zlomocný
avelujo (*lat. Corylus avellana*) líska
obecná
avenflokoj ovesné vločky
aveno, **kultiva** (*lat. Avena sativa*) oves
setý
azuleno (*aromata hidrogenkarbono troviĝanta en kamomilo*) azulen
(*aromatický uhlovodík obsažený v heřmánku*)

B

balzamo balzám
bano, **kuracherba** bylinná koupel
baza (= **alkala**) (*havanta pH super 7*)
zásaditý, -á, -é (*mající pH nad 7*)
bazeco zásaditost
bazilio (*lat. Ocimum basilicum*) bazalka
pravá
beladonino (*alkaloido el beladona atropo aŭ stramonio*) belladonin
(*alkaloid z rulíku zlomocného nebo durmanu obecného*)

beliso, plurjara (*lat. Bellis perennis*)
sedmikráska chudobka, chudobka
berberiso (*lat. Berberis vulgaris*)
dřišťál dráč, dřišťál obecný
bero bobule
beto, ruĝa (*lat. Beta vulgaris, subsp. Vulgaris*) řepa červená
betoniko, officina (*lat. Betonica officinalis*) bukvice lékařská
betulo, penda (*lat. Betula pendula*)
bříza bělokorá
bistorto (*lat. Polygonum bistorta*)
rdesno hadí kořen
borago, officina (*lat. Borago officinalis*)
brutnák lékařský
brasiko, blanka (*lat. Brassica oleracea, var. capitata*) zeli
brasiko, legoma (*lat. Brassica oleracea, var. sabauda*) kapusta hlávková
brasiko, nigra (*lat. Brassica nigra*)
brukev černá, hořčice
brionio (*lat. Bryonia*) posed
buksino (*alkaloido el ordinara bukso*)
buxin (= buxein) (*alkaloid ze zimostřázu vždyzeleného*)
bukso, ordinara (*lat. Buxus sempervirens*) zimostřáz vždyzelený
bulbo (*lat. bulbus*) (*ĝenerale: nutrorezerva organo de vegetalo*) cibule
(*všeobecně: rezervní orgán rostlin*)
burĝono (*lat. gemma*) (*ŝvela volvaĵo de junegaj disvolviĝontaj ŝoso, folio, floro*)
pupen (*zárodek vznikajícího výhonku, listu, květu*)

C

cejano (*lat. Centaurea cyanus = Cyanus segetum*) chrpa polní (= chrpa modrá)
celerio, ripa (*lat. Apium graveolens, var. dulce*) celer řapíkový
celerio, tubera (*lat. Apium graveolens*)
celer bulvový
centaŭrio, umbela (*lat. Centaurium umbellatum*) zeměžluč okolíkatá

cepo (*lat. Allium cepa*) cibule
kuchyňská
cianido, hidrogena kyanovodík
cianobakterio sinice
cidonio, ordinara (*lat. Cydonia oblonga*) kdoule podlouhlá
ciĥorio, amara (= amara cikorio) (*lat. Cichorium intybus*) čekanka obecná
citralo citral

Ĉ

ĉevalpiedo (= tusilago) (*lat. Tussilago farfara*) podběl léčivý

D

dafnino (*glukozido el mezereo*) dafnin
(*glykosis z lýkovce jedovatého*)
daŭko karoto (*lat. Daucus carota*)
mrkev obecná
dekoktado příprava odvaru
dekoktaĵo (*ekstrakto preparita per bolkuirado de drogo en akvo*) odvar
(*vodný výluh drogy získaný varem*)
dekokti (*tr*) připravovat odvar
digitalino (*steroida glukozido el semoj de digitalo*) digitalin (*steroidní glykosid ze semen náprstníku*)
digitalo, purpura (*lat. Digitalis purpurea*) náprstník červený
digitoksino (*unu el glukozidoj de digitalo*) digitoxin (*jeden z glykosidů náprstníku*)
diktamno (*lat. Dictamnus albus*)
třemdava bílá
distranĉita řezaný, -á, -é
diurezigajŝo diuretikum
diurezo (*urinsekrecio*) diuréza
(*vylučování moči*)
dozado dávkování
dozo (*difinita kvanto de drogo (= medikamento) necesa por la kuraca efiko sen kromaj nedezirataj efikoj*) dávka
(*určité množství drogy (= léčiva) potřebné k dosažení léčebného účinku*)

bez vedlejších účinků nežádoucích)
driopterido, vira (*lat. Dryopteris filix-mas*) kaprad' samec
drogo (*1. sekigitaj kuracvegetalo aŭ animala histo por kuracaj celoj; 2. psi-hostimula aŭ stuporiga (kontraŭlēga) substanco*) droga (*1. sušená léčivka či živočišná tkáň k léčebnému použití; 2. omamná látka*)
drogo efikanta sur nervojn droga působící na nervy
drogo kontraŭ alta sangopremo droga snižující vysoký krevní tlak
drogo kontraŭ sukera diabeto droga proti cukrovce
drogo, diserigita / pulvor(igit)a / distranĉita drcená / práškov(an)á / řezaná droga
drogo, kontraŭlaksa protiprůjmová droga
drogo, kontraŭtusa droga proti kašli
drogo, kora droga účinkující na srdce
drogo, laksetiga (mírně) projímavá droga
drogo, laksiga (silně) projímavá droga
drogo, ŝvitiga potopudná droga
drogo, uriniga močopudná droga
drogo, vegetala rostlinná droga
drozero (*lat. Drosera*) rosnatka

E

ebulo (= herba sambuko) (*lat. Sambucus ebulus*) chebdí (= bez chebdí)
eĥinaceo, purpura (*lat. Echinacea purpurea*) třapatka purpurová
ekspektorigaĵo, (*pl. ekspektorigaĵoj*) (*drogo faciliganta eligon de muko el la bronĥoj*) expektorancium, (*pl. expektorancia*) (*droga usnadňující odkašlávání*)
ekstrakto (*((densigita) eligaĵo el drogoj)*) extrakt, výtažek, výluh (*((zahuštěný) výtažek z drog)*)

ekvizeto, kampa (*lat. Equisetum arvense*) přeslička rolní
elemento, biogena / etkvanta (ĥemia) biogenní / stopový (chemický) prvek
elitrigio, rampa (= kviko) (*lat. Agropyrum repens*) pýr plazivý
elui (*tr*) vymývat, vyluhovat, eluovat
emulsiazo (= emulsiino) emulsin, emulzin
enzimo enzym
ergotamino (*alkaloido de ergotfungo*) ergotamin (*alkaloid paličkovice nachové* (= námelu))
ergotfungo (*lat. Claviceps purpurea*) námel = paličkovice nachová
ergotoksino (*alkaloido de ergotfungo*) ergotoxin (*alkaloid paličkovice nachové* (= námelu))
erigerono (*lat. Erigeron*) turan
esenco (= volatila oleo) silice
eskulo (= hipokastano = hipokaŝtano) (*lat. Aesculus hippocastanum*) jírovec maďal = kaštan
etanacido (*sist.*) (= acetacido arĥ..), ethanová kyselina (*syst.*), octová kyselina
etanolo (= etilalkoholo) ethanol, etanol
eternofloro *vd heliĥrizo* smil
eŭfrazio (*lat. Euphrasia*) světlík

F

fagopiro, ordinara (*lat. Fagopyrum vulgare* (= esculentum)) pohanka obecná
farmacio (*scienco pri la eltrovado, preparado, kontrolo kaj konservado de medikamentoj*) farmacie (věda o výzkumu, přípravě, kontrole a uchování léčiv)
farmakologio (*scienco esploranta efikojn de medikamentoj en organismo*) farmakologie (věda zkoumající účinek léčiv v organismu)

farmakopeo (*norma listo de medikamentoj kaj ties kvalito, preparo, kontrolo, dozado, signado, deponado kaj transdono*) lékopis (= pharmacopoea) (*normativní seznam léčiv, jejich vlastností, přípravy, kontroly, dávkování, označování, skladování a výdeje*)
fazeoluso, ordinara (*lat. Phaseolus vulgaris*) fazol obecný
fenilalanino (= **2-amino-3-fenilpropan-acido**), *mll Phe* fenylalanin (= 2-amino-3-fenylpropanová kyselina), *zkr. Phe*
fenkolo, ordinara (*lat. Foeniculum vulgare*) fenykl obecný
fenugreko (*lat. Trigonella foenum-graecum*) pískavice řecké seno
fermentado fermentace (= kvašení)
fermenti (*ntr*) fermentovat (= podléhat samovolnému kvašení)
fermentigi fermentovat (= podrobovat kvašení)
fermento (*evi termino por enzimo*) enzym
fibrolino (*lat. Linum usitatissimum*) len užitkový
filipendulo (*lat. Filipendula*) tužebník
fitoncido fytoncid
fitosterolo fytosterol
fitoterapio (= **kuracado pere de (medicinaj) vegetaloj kaj ties ekstraktoj**) fytoterapie (= léčení (léčivými) rostlinami a výluhy z nich)
fizalido (*lat. Physalis*) mochný
flavono flavon
florburĝono poupě
floro (*lat. flos*) květ
floroglucinolo (= **1,3,5-trihidroksi-benzo**) floroglucinol, floroglucin (= 1,3,5-trihydroxybenzen)
foliaĵo (= **surtera parto de vegetalo = aera parto de vegetalo**) (*lat. herba*) nať (*nadzemní část byliny, tj. lodyha s listy, případně i s květem*)
folio (*lat. folium*) list

folio, fermentigita fermentovaný list
fotosentivigo fotosenzibilizace
fragujo, arbara (*lat. Fragaria vesca*) jahodník obecný
frakseno, ordinara (*lat. Fraxinus excelsior*) jasan ztepilý
frambuĵo = rubuso, ida (*lat. Rubus idaeus*) maliník červený
frangolo (*lat. Frangula alnus*) krušina olšová
frukto (= **kapsulo**) **de papavo** makovice
frukto (*lat. fructus*) plod
fruktokaĉo povidla (*cukrem zahuštěná dužina plodů*)
fumario (*lat. Fumaria*) zemědým
fungo (*lat. fungus*) houba

G

galeopso (*lat. Galeopsis*) konopice
galgo, oficina (*lat. Galega officinalis*) jestřábina lékařská
galio, vera (= **multflora galio**) (*lat. Galium verum*) svízel syřišťový
genciano, flava (*lat. Gentiana lutea*) hořec žlutý
geranio, odora (*lat. Geranium robertianum*) kakost smrdutý
geraniolo geraniol
ginko (*Ginkgo biloba*) jinan dvoulaločný
ginsengo (*Panax ginseng*) ženšen pravý (= všehož ženšenový)
glando žláзка
glediĉio (*lat. Gleditschia triacanthos*) dřezovec
glekomo, hedereca (*lat. Glechoma hederacea*) popenec břečťanovitý
glicirizo (*lat. Glycyrrhiza glabra*) lékořice lysá
glukokinino glukokinin
glukozido glykosid
glukozido, antociana glykosid, anthokyanový

gratiolo, officina (*lat. Gratiola officinalis*) konitrud lékařský
guanino guanin
guŝo, fazeola fazolový lusk

Ĝ

ĝermo zárodek, klíček (*rosliny*)
ĝermoplanto klíčící rostlina

H

haŝiŝo hašiš
hedero (*lat. Hedera helix*) břečťan popínavý
heleboro, nigra (*lat. Helleborus niger*) čemeřice černá
helianto, tubera (= terpiro) (*lat. Helianthus tuberosus*) slunečnice topinambur
helianto, unujara (= sunfloro) (*lat. Helianthus annuus*) slunečnice roční
helihrizo (= eternofloro = helikrizo) (*lat. Helichrysum*) smil
herbo bylina, tráva
herbo, unujara / dujara jednoletá / dvouletá bylina
herniario (*lat. Herniaria*) průtržník
hidrogencianido kyanovodík
hidroksibutandiacido (sist.) (= **pom(at)a acido evi**) hydroxybutandiová kyselina (*syst.*), jablečná kyselina (*zast.*)
hiosciamino (= hiskiamino) (*alkaloido el nigra hiskiamo, stramonio, beladona atropo*) hyoscyamin (*alkaloid blínu černého, durmanu obecného, rulíku zlomocného*)
hiperiko, trapunkta (*lat. Hypericum perforatum*) třezalka tečkovaná
hipof(e)o, ramnoida (*lat. Hippophaë rhamnoides*) rakytník řešetlákový
hiskiamo, nigra (*lat. Hyoscyamus niger*) blín černý

hisopo, officina (*lat. Hyssopus officinalis*) yzop lékařský
histo pletivo (*roslin*)
hormono hormon

Ĥ

ĥelidonio (*lat. Chelidonium majus*) vlaštovičník větší
ĥemiterapio (*kuracado pere de ĥemiaj substancoj*) chemoterapie (*léčení chemickými látkami*)
ĥinino (*alkaloido el la ŝelo de ĥininarbo; ne identigu kun kinino!*) chinin (*jeden z alkaloidů kůry chinovníku*)
ĥolino cholin
ĥromono (*glukozido el aloo aŭ amio*) chromon (*glykosid z aloe nebo pakmínu*)

I

infloresko (*grupiĝo de floroj sur komuna tigo*) květenství (*soubor květů na společném stonku*)
infuzado příprava nálevu
infuzaĵo (*ekstrakto el drogo preparita per varm(eg)a akvo*) nálev (*vodný výluh drogy získaný za tepla*)
infuzaĵo, kuraca léčivý nálev (*z rostlinné drogy*), léčivý čaj
infuzi (tr) připravovat nálev
inulino (*vegetala polisaharido*) inulin (*rostlinný polysacharid*)
inulo, greka (*lat. Inula helenium*) oman pravý
invertazo (*enzimo katalizanta hidrolizon de saĥarozo*) invertasa, invertáza (= invertin) (*enzym katalyzující hydrolyzu sacharosy*)
irido (*lat. Iris*) kosatec
izokvercetino (*flavono*) izokvercetin (= isoquercetin) (*flavon*)

J

- juglando, reĝa** (*lat. Juglans regia*)
ořešák královský
junipero, ordinara (*lat. Juniperus communis*) jalovec obecný

Ĵ

K

- kaĉo, kuraca** lektvar (*rostlinné prášky v kaši s medem a povidly*)
kalendulo, oficina (*lat. Calendula officinalis*) měsíček zahradní
kalistegio, heĝa (*lat. Calystegia sepium*) opletník plotní
kaluno (= kaluna eriko) (*lat. Calluna vulgaris*) vřes obecný
kamelio, ĉinia = tearbo (*lat. Camellia sinensis = Thea chinensis*) čaj čínský
kamemelo, nobla (= roma kamomilo) (*lat. Chamaemelum nobile*) rmen sličný = heřmánek římský
kamomilo, roma (= nobla kamemelo) (*lat. Chamaemelum nobile*) rmen sličný = heřmánek římský
kamomilo, vera (*lat. Matricaria chamomilla*) heřmánek pravý
kanabo, hindia (*lat. Cannabis indica*) konopí indické
kanabo, kultiva (*lat. Cannabis sativa*) konopí seté
kapselo, paštista (*lat. Capsella bursa-pastoris*) kokoška pastuší tobolka
kapsikino (*alkaloido de kapsiko*) kapsicin (= kapsaicin = capsaicin) (*alkaloid papriky*)
kapsiko, unujara (*lat. Capsicum annum*) paprika roční
kapsulo de papavo (= frukto de papavo = papavokapsulo) makovice
kardo, maria (= maria silibo) (*lat. Silybum marianum*) ostropestřec mariánský

- kardono** (*lat. Cynara cardunculus*) artyčok kardový
karlino (*lat. Carlina*) pupava
karminativaĵo (*drogo faciliganta foriron de intestaj gasoj*) karminativum (*droga zlepšující odchod plynů ze střev*)
karoteno karoten
karotenoido (*lipido*) karotenoid (*lipid*)
kaŭlo (*lat. caulis*) lodyha
kavao (=kavaopiprujo) (*lat. Piper methysticum*) pepřovník opojný (= kava-kava)
kavaopiprujo (= kavao) (*lat. Piper methysticum*) pepřovník opojný (= kava-kava)
kelidonio (= ĥelidonio) (*lat. Chelidonium majus*) vlašovičnick větší
kniko (*lat. Cnicus benedictus*) čubet benedykt
kodeino (*unu el alkaloidoj de papavero*) kodein (*jeden z alkaloidů máku*)
kolĉiko, aŭtuna (*lat. Colchicum autumnale*) ocún jesenní
kolektado (de medicinaj vegetaloj) (*sovaĝe kreskantaj*) sběr (léčivých rostlin) (*divoce rostoucích*)
konfitaĵo zavařenina
konio, makula (*lat. Conium maculatum*) bolehlav plamatý
konsolido, kampa (*lat. Consolida segetum*) ostrožka stračka = ostrožka polní
kontraŭdiabetaĵo antidiabetikum
konvalo majfloro (*lat. Convallaria majalis*) konvalinka vonná
koriandro, kultiva (*lat. Coriandrum sativum*) koriandr setý
koridalo, kava (*lat. Corydalis cava*) dymnivka dutá
kratago, unustilusa (*lat. Crataegus monogyna*) hloh jednosemenný
ksantofilo (*karotenoido*) xantofyl (*karotenoid*)
kulmo (*lat. culmus*) stéblo
kumarino kumarin

kumino, officina (*lat. Carum carvi*)
kmín kořený
kuracado per (medicinaj) herboj
(= **fitoterapio**) fytoterapie, léčení (léčivými) rostlinami
kvercetino kvercetin
kverko, pedunkla (= roburo) (*lat. Quercus robur*) dub letní
kverko, petra (*lat. Quercus petraea*)
dub zimní

L

laboratorio laboratoř
laboratorio, apoteka (= officino)
lékárenská laboratoř
laburno (= orpluvo) (*lat. Laburnum anagyroides*) štědřenec zlatý děšť
laksigaĵo, laksiga drogo projímadlo, laxativum
laktuko, kultiva (*Lactuca sativa var. capitata*) locika setá *var.* salát hlávkový
lamio, blanka (*lat. Lamium album*) hluchavka bílá
lavendo, vera (*lat. Lavandula spica*) levandule klasnatá
legumo, fazeola (= fazeola guŝo)
fazolový lusk
leontodo (= officina taraksako) (*lat. Taraxacum officinale*) pampeliška (= smetanka lékařská)
levistikio, officina (*lat. Levisticum officinale*) libeček lékařský
ligno (*lat. lignum*) dřevo
liĥeno lišejník
liĥeno, islanda (*lat. Cetraria islandica*) lišejník islandský
likeno (= liĥeno) lišejník
likopodio (*lat. Lycopodium*) plavuň
linario (*lat. Linaria*) lnice
lizimaĥio (= lizimakio) (*lat. Lysimachia*) vrbina
lobelio (*lat. Lobelia*) lobelka

lupolo (*lat. Humulus lupulus*) chmel otáčivý

M

macer(ad)o (*ekstraktado de drogo per malvarma likvo*) macerace (vyluhování za studena)
maceraĵo (*ekstrakto el drogo per malvarma likvo*) macerát (výluh drogy získaný za studena)
maceri (tr) macerovat
maizo (*lat. Zea mays*) kukuřice setá
majorano (*lat. Majorana hortensis*) majoránka zahradní
malvo, sovaĝa (*lat. Malva silvestris*) sléz lesní
mariĥuano marihuana
marubio, ordinara (*lat. Marrubium vulgare*) jablečník obecný = buřina bílá
materiĥo, freŝa (vegetala) čerstvý (rostlinný) materiál
materiĥo, sekigita (vegetala) sušený (rostlinný) materiál
meliloto, officina (*lat. Melilotus officinalis*) komonice lékařská
meliso, officina (*lat. Melissa officinalis*) meduňka lékařská
menianto, trifolia (*lat. Menyanthes trifoliata*) vachta třílistá
mento, krispa (*lat. Mentha crispa*) máta kadeřavá
mento, pipra (*lat. Mentha piperita*) máta peprná
mentolo (= 2-izopropil-5-metilcikloheksanolo sist.) menthol (= 2-isopropyl-5-methylcyklohexanol *syst.*)
metanacido (sist.) (= formika acido arĥ.) methanová kyselina (*syst.*), mravenčí kyselina (*zast.*)
mezereo (*lat. Daphne mezereum*) lýkovec jedovatý

migdalarbo (*lat. Amygdalus communis*)
mandloň obecná = mandlovník obecný
migdalino (*heterozido el amaraj mig-
daloj aŭ el semoj de cidonio*)
amygdalin (*heterosid z hořkých mandlí
nebo semen kdoule*)
miristiko, aroma (*lat. Myristica
moschata*) muškátovník vonný
(= macizeň)
mirtelo (= **blua vakcinio**) (*lat.
Vaccinium myrtillus*) brusnice
borůvka
mirto, ordinara (*lat. Myrtus communis*)
myrta obecná
morfino (*unu el opiaj alkaloidoj*)
morfin (*jeden z alkaloidů opia*)
muko, vegetala (rostlinný) sliz
musko mech

N

narkotino (= **noskapino**) (*opia alka-
loido*) narkotin (= noskapin) (*opiový
alkaloid*)
nasturtio, officina (*lat. Nasturtium
officinale*) potočnice lékařská
neŭtra (*ĥemie, esti nek acida nek baza*)
neutrální (*chemicky, nebýt ani kyselý
ani zásaditý*)
nigelo (*lat. Nigella sativa*) černucha
setá
nigra sambuko (*lat. Sambucus nigra*)
bez černý
nikotinamido (= **amido de nikotina
acido = vitamino PP = piridin-3-
karboksamido** *sist.*) nikotinamid
(= amid nikotinové kyseliny = vitamin
PP = pyridin-3-karboxamid *syst.*)
nimfeo, blanka (*lat. Nymphaea alba*)
leknín bílý
normig(ad)o de la kvalito de drogoj
normování jakosti drog
noskapino (= **narkotino**) noskapin
(= narkotin)
nufarino (*alkaloido de nufaro*) nufarin

(*alkaloid stulíku*)
nufaro, flava (*lat. Nuphar luteum*)
stulík žlutý

O

oficina (*preparata en oficino resp. regis-
trita en farmakopeo*) oficinální (*uve-
dený v lékopisu*)
oficino (= **apoteka laboratorio**) (*pre-
parejo de medikamentoj en apoteko*)
lékárenská laboratoř (= přípravná léků)
oleandro nerio (*lat. Nerium oleander*)
oleandr bobkovice
oleo, volatila (= **esenco**) silice
ononido, staranta (*lat. Ononis spinosa*)
jehlice trnitá (= babí hněv)
opio (*seka suko el papavokapsuloj en-
havanta vicon da narkote efikaj sub-
stancoj*) opium (*zaschlá šťáva z ma-
kovic obsahující řadu narkoticky
účinných látek*)
origano, ordinara (*lat. Origanum
vulgare*) dobromysl obecná

P

pajlo, papava / avena maková / ovesná
sláma
pano, akora (*kandita akoro*) puškvor-
cový chléb, (*kandovaný puškvorec*)
papaverino, papavino (*unu el opiaj
alkaloidoj*) papaverin (*jeden z alka-
loidů opia*)
papavero (= **papavo**) (*lat. Papaver
somniferum*) mák setý
papaveto (= **grenrozo**) (*lat. Papaver
rhoeas*) mák vlčí
papavokapsulo makovice
parto de vegetalo, surtera (= **aera
parto de vegetalo = foliaĵo**) (*lat.
herba*) nať (*nadzemní část byliny, tj.
lodyha s listy, případně i s květem*)
pastinako, kultiva (*lat. Pastinaca
sativa*) pastinák setý
pedunklo (*lat. stipes*) stopka

pektino pektin
peonio, officina (*lat. Paeonia officinalis*)
 pivoňka lékařská
pepono (*lat. Cucurbita pepo* (= *Cucurbita melopepo*)) dýně = tykev turek
perikarpo (*lat. pericarpium*) oplodí
pesi (*tr*) vážit
pesilo, apoteka / analiza lékárnické / analytické váhy
petasito, granda (*lat. Petasites hybridus* = *Petasites officinalis*) devětsil lékařský = devětsil zvrhlý
petroselino, kultiva (*lat. Petroselinum hortense*) petržel zahradní
pH (= $-\log H^+$) (*objektiva esprimo de acideco / bazeco*) pH (= $-\log H^+$) (*objektivní vyjádření kyselosti / zásaditosti*)
pigmento, antociana anthokyanové barvivo
pigmento, ĥinona chinonové barvivo
pigmento, karotenoida karotenoidní barvivo
pimpinelo, granda (*lat. Pimpinella major*) bedrník větší
pimpinelo, malgranda (*lat. Pimpinella saxifraga*) bedrník obecný
pineno pinen
pingvikulo (*lat. Pinguicula*) tučnice
pino, arbara (*lat. Pinus silvestris*) borovice lesní
pistado (*ekz. de sekigita drogo*) tření (*např. sušené drogy*)
pisti (*tr*) (*sekigitan drogon per pistilo en pistujo*) třít (*sušenou drogu tloučkem v třecí misce*)
pistilo tlouček
pistujo, (porcelana / agata) (porcelánová / achátová) třecí miska
plantago, lancfolia (*lat. Plantago lanceolata*) jitrocel kopinatý
planto (= **vegetalo, vegetaĵo**) (*lat. planta*) rostlina
plastro náplast
pleŭroto, ostra (*lat. Pleurotus ostreatus*) hlíva ústříčná

poligono, akra (*lat. Polygonum hydropiper*) rdesno pepřík
polipodio, kverka (*lat. Polypodium vulgare*) osladič obecný
potentilo, ansera (*lat. Potentilla anserina*) mochna husí
premado lisování
prilaborado (de medicinaj vegetaloj) (post la kolekto / rikolto) úprava (léčivých rostlin) (po sběru / sklizni)
primolo, officina (= **printempa primolo**) (*lat. Primula veris*) prvosenka jarní = petrklíč
proteino bílkovina
pruno, dorna (*lat. Prunus spinosa*) slivoň trnka (= trnka)
pulmonario, officina (*lat. Pulmonaria officinalis*) plicník lékařský
pulvoro prášek

R

radiko (*lat. radix*) kořen
rafano, kultiva (*lat. Raphanus sativum*) ředkev setá
ramno (*lat. Rhamnus*) řešetlák
reumo, palmata (*lat. Rheum palmatum*) reveň dlanitá
rezino pryskyřice
ribo, nigra (*lat. Ribes nigrum*) rybíz černý
rikolt(ad)o (de medicinaj vegetaloj) (kultivataj per agrokulturaj procedoj) sklizeň (léčivých rostlin) (pěstovaných zemědělským způsobem)
rizomo (*lat. rhizoma*) oddenek
rosmareno, officina (*lat. Rosmarinus officinalis*) rozmarýn lékařský
rozalteo (*lat. Althaea rosea*) proskurník růžový (= topolovka)
rozo, centfolia (*lat. Rosa centifolia*) růže stolistá
rozo, hunda (*lat. Rosa canina*) růže šípková (= šípek)

rubio, tinktura (*lat. Rubia tinctorum*)
mořena barvířská
rubuso, arbusta (*lat. Rubus fruticosus*)
ostružiník křovitý
rubuso, ida = frambujo (*lat. Rubus idaeus*) maliník červený
ruto (*lat. Ruta*) routa
rutozido (*evi rutino, vitamino P*) rutin
(= rutosid) (*nesprávně vitamin P*)

S

saĥarido sacharid
saĥarozo sacharosa, sacharóza, *lid.*
cukr
salicino, salikino (*glukozido de salika ŝelo*) salicin (*glykosid vrbové kůry*)
saliko, blanka (*lat. Salix alba*) vrba
bílá
salvio, officina (*lat. Salvia officinalis*)
šalvěj lékařská
sambuko, herba (= ebulo) (*lat. Sambucus ebulus*) bez chebdí
sangvisorbo, officina (*lat. Sanguisorba officianlis*) krkavec toten (= toten)
saniklo, eŭropa (*lat. Sanicula europaea*) žindava evropská
saponario, officina (*lat. Saponaria officinalis*) mydlice lékařská
saponino saponin
satureo, ĝardena (*lat. Satureja hortensis*) saturejka zahradní
sedo (*lat. Sedum*) rozchodník
sekalo (*lat. Secale*) žito
sekig(ad)o sušení
sekigita (u)sušený, -á, -é
semo (*lat. semen*) semeno
serpilo (= serpila timiano) (*lat. Thymus serpyllum*) mateřídouška obecná
silibo, maria (= maria kardo) (*lat. Silybum marianum*) ostropestřec mariánský
simfito, officina (*lat. Symphytum officinale*) kostival lékařský
siropo sirup (*výluh drogy v koncetro-*

vaném roztoku cukru)
skapo (*senfolia tigo, apekse portanta unu floron aŭ infloreskon*) stvol
(*bezlistý stonek ukončený buď jediným květem, nebo květenstvím*)
soforino (*efika substanco el soforo*)
soforin (*účinná látka z jerlínu*)
soforo, japania (*lat. Sophora japonica*)
jerlín japonský
solano, tubera (= terpomo) (*lat. Solanum tuberosum*) brambor
solidago, orverga (*lat. Solidago virgaurea*) celík zlatobýl (= zlatobýl)
sorbitolo (*alkohola saĥarido*) sorbitol,
sorbit (*alkoholický cukr*)
sorbuso, birdokaptista (*lat. Sorbus aucuparia*) jeřáb ptačí
sporo výtrus
stabiligo de drogo (*ĉesigo de la enzima procezaro en drogo*) stabilizace drogy
(*zastavení enzymatické činnosti v droze*)
stramonio (*lat. Datura stramonium*)
durman obecný
substanco, efika účinná látka
substanco, minerala minerální látka
substanco, nitrogenhava dusíkatá látka
sukero (*nesistema termino por:*
1. saĥarozo; 2. saĥarido) cukr
(*všeob. termín pro: 1. sacharóza; 2. sacharid*)
suko šťáva
suko el nigra / ruĝa ribo šťáva
z černého / červeného rybízu
suko, poma / fraga / rubusa / frukta
jablečná / jahodová / ostružinová /
ovocná šťáva

Ŝ

ŝelo (*lat. cortex*) kůra
ŝoso (*elkreskanta tigo aŭ branĉo kun folioj*) prýt rostlin (*stonek, resp. větev s listy*)

T

tanino tříslovina
tapso (= **tapso verbasko**) (*lat. Verbascum thapsus* = *Verbascum thapsiforme*) divizna velkokvětá
taraksacino (*amaraĵo el taraksako*) taraxacin (*hořčina ze smetanky lékařské*)
taraksako, officina (= **leontodo**) (*lat. Taraxacum officinale*) smetanka lékařská (= pampeliška)
teo (*infuzaĵo el folioj de tearbo*) čaj (*nálev z listů čajovníku*)
teo, nigra (*fermentigitaj folioj de tearbo, resp. infuzaĵo el ili*) černý čaj (*fermentované listy čajovníku, resp. nálev z nich*)
teo, verda (*nefermentigitaj folioj de tearbo, resp. infuzaĵo el ili*) zelený čaj (*nálev z nefermentovaných listů čajovníku*)
tetrahydrokanabinolo (*psiĥostimula substanco el kanabo*) tetrahydrokannabinol
teŭkrio, densa (*lat. Teucrium chamaedrys*) ožanka kalamandra
tigo (*aera parto de vegetalo portanta foliojn, burĝonojn, florojn, fruktojn*) stonek (*nadzemní část rostliny nesoucí listy, pupeny, květy, plody*)
tilio, grandfolia (*lat. Tilia platyphyllos*) lípa velkolistá
tilio, korfolia (*lat. Tilia cordata*) lípa srdčitá
timiano, ordinara (*lat. Thymus vulgaris*) mateřídouška tymián (= tymián = dymián)
timiano, serpila (= **serpilo**) (*lat. Thymus serpyllum*) mateřídouška obecná
timolo, timianolo (= **2-izopropil-5-metilfenolo sist.**) thymol (= 2-isopropyl-5-methylfenol *syst.*)
tinkuro (*ekstrakto el drogo(j), plej ofte*

etanola) tinktura (*výluh drogy, nejčastěji etanolový*)
tinkuro, valeriana kozlíková tinktura, baldriánové kapky
tokseco de medicinaj vegetaloj toxicita léčivých rostlin
tormentilo (*lat. Potentilla erecta*) mochna nátržník (= nátržník)
tremolo (*lat. Populus tremula*) topol osika
trifolio, ruĝa (*lat. Trifolium pratense*) jetel luční (= jetel červený)
tropeolo (*lat. Tropaeolum*) lichořeřišnice
tubero (*lat. tuber*) hlíza
tusilago (= **ĉevalpiedo**) (*lat. Tussilago farfara*) podběl léčivý

U

ulmo (*lat. Ulmus*) jilm
ungvento mast
urtiko, bruliga (*lat. Urtica urens*) kopřiva palčivá
urtiko, dioika (*lat. Urtica dioica*) kopřiva dvoudomá

V

vakcinio (*lat. Vaccinium vitis-idaea*) brusnice brusinka
valeriano, officina (*lat. Valeriana officinalis*) kozlík lékařský
valerino (*alkaloido el officina valeriano*) valerín (*alkaloid kozlíku lékařského*)
vanilino (= **4-hidroksi-3-metoksibenzaldehido**) vanilin (= 4-hydroxy-3-methoxybenzaldehyd)
vegetalo, medicina (= **medicina planto** = **officina planto** = **kuracplanto** = **drog-herbo**) léčivá rostlina, léčivka
vegetalo, vegetaĵo, planto rostlina
vegetalo, venena / nevenena jedovatá / nejedovatá rostlina
veneno jed

veratro, blanka (*lat. Veratrum album*)
kýchavice bílá

verbasko, largfolia (*lat. Verbascum phlomoides*) divizna sápoovitá

verbasko, tapsa (= tapso) (*lat. Verbascum thapsiforme = Verbascum thapsus*)
divizna velkokvětá

verbeno, officina (*lat. Verbena officinalis*) sporýš lékařský

veroniko, officina (*lat. Veronica officinalis*) rozrazil lékařský

vinagro, medicina léčivý ocet (*rostlinné výtažky získané macerací octem*)

vinkamino (*alkaloido el vinko*)
vinkamin (*alkaloid barvínku*)

vínko, eta (*lat. Vinca minor*) brčál
menší (= brčál barvínek)

vino, medicina léčivé víno (*rostlinné výtažky získané vyluhováním vínem*)

violo, odora (*lat. Viola odorata*) fialka
vonná, violka vonná

violo, trikolora (*lat. Viola tricolor*)
violka trojbarevná (= maceška)

visko, blanka (= ordinara visko) (*lat. Viscum album*) jmelí bílé

vitamino vitamin

vitamino A, B, C, D, E vitamin A, B, C, D, E

vito, vina (*lat. Vitis vinifera*) réva
vinná

Z

zingibro, officina (*lat. Zingiber officinale*) zázvor pravý = zázvor lékařský
= *lid.* zázvor

© Zdeněk PLUHAR

**ČESKO-ESPERANTSKÝ A ESPERANTSKO-ČESKÝ SLOVNÍČEK
LÉČIVÝCH ROSTLIN**

*

**ĈEĤA-ESPERANTA KAJ ESPERANTA-ĈEĤA VORTARETO DE
MEDICINAJ VEGETALOJ**

2-a versio (larĝigita)

2011